

بازار کار در تابستان ۱۴۰۰

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

مهر ۱۴۰۰

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

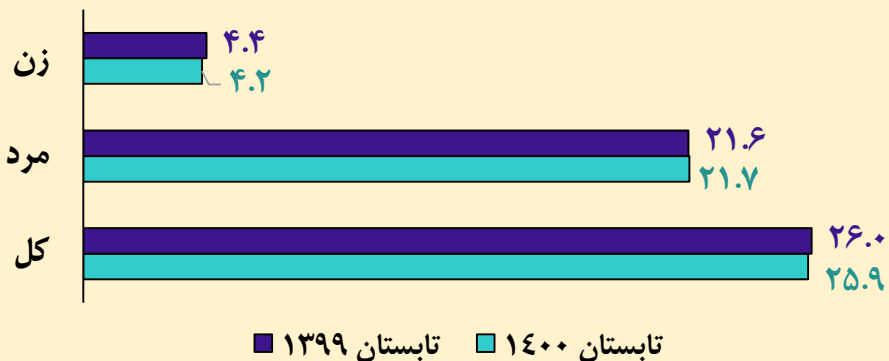

در تابستان ۱۴۰۰، جمعیت فعال کشور حدود ۱۱۸ هزار نفر نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش پیدا کرده است. ارقام متناظر برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر طی این مدت نشان می‌دهد مشارکت اقتصادی متناسب با رشد جمعیت افراد در سن کار، افزایش نیافته است. این رویداد بیش از هر چیز ناشی از کاهش ۱۳۶ هزار نفری تعداد شاغلان کشور طی یک سال اخیر بوده است. علیرغم اینکه انتظار می‌رود این افراد یا بخش قابل توجهی از آنها، با خروج از جمعیت شاغل به جمعیت بیکار پیوسته باشند، افزایش ۱۹ هزار نفری جمعیت بیکار طی مدت مذکور نشان می‌دهد در عمل چنین تغییراتی ایجاد نشده است. بنابراین، احتمال می‌رود بخش قابل توجهی از افرادی که از جمعیت شاغل خارج شده‌اند، دیگر جویای کار نیستند و یا آمادگی برای کار ندارند که در این صورت بازار کار نیاز با آسیب‌شناسی دقیق‌تری خواهد داشت. پرداختن عمیق‌تر به این موضوع مستلزم دسترسی به جزئیات آماری بیشتری در خصوص بازار کار است.

مشابه فصول قبل، همچنان وضعیت متغیرهای بازار کار برای جوانان، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و زنان، مطلوب نیست در حالی که پتانسیل این گروه‌ها در افزایش تولید و تجارت کشور قابل توجه و نیازمند اعتنای بیشتری است.

نسبت اشتغال کشور در فصل تابستان جاری حدود ۳۷ درصد اعلام شده که در قیاس با بسیاری از اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه، رقم بسیار کم و قابل تأملی است.

نمودار ۱. جمعیت فعال به تفکیک زن و مرد
(میلیون نفر)

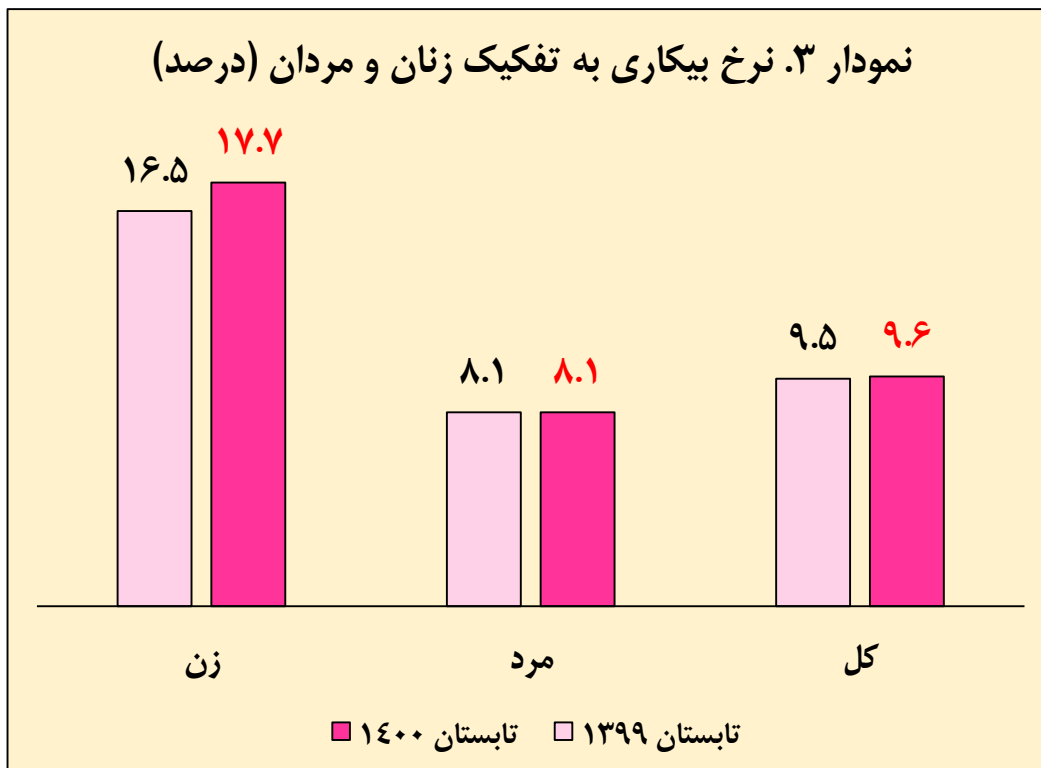

نمودار ۲. نرخ مشارکت اقتصادی به تفکیک زن و مرد
(درصد)

- جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور در تابستان ۱۴۰۰ به حدود ۶۳ میلیون نفر رسیده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ بیش از ۷۰۹ هزار نفر افزایش یافته است.
- با وجود افزایش ۱.۱ درصدی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال قبل، جمعیت فعال کشور در مدت مذکور نسبت به تابستان ۱۳۹۹ با کاهش حدود ۰.۵ درصدی مواجه شده است.
- کاهش ۱۱۸ هزار نفری جمعیت فعال کشور در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به تابستان ۱۳۹۹ ناشی از کاهش حدود ۱۵۲ میلیون نفری جمعیت فعال زنان و افزایش حدود ۳۴ هزار نفری جمعیت فعال مردان است.
- سهم جمعیت فعال زنان از کل جمعیت فعال کشور ۱۶.۴ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۰.۵ واحد درصد کاهش یافته است. این در حالی است که سهم جمعیت فعال مردان از کل جمعیت فعال کشور در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۸۳.۶ درصد بوده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ افزایش ۰.۵ واحد درصدی را تجربه کرده است.
- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۴۱ درصد است که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ حدود ۰.۷ واحد درصد کاهش یافته است.
- نرخ مشارکت اقتصادی زنان و مردان در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۰.۷ واحد درصد و ۰.۶ واحد درصد کاهش یافته و به ترتیب به ۶۸.۸ درصد و ۱۳.۵ درصد رسیده است.

نمودار ۳. نرخ بیکاری به تفکیک زنان و مردان (درصد)

- نرخ بیکاری در تابستان ۱۴۰۰ به ۹.۶ درصد رسیده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ حدود ۰.۱ واحد درصد بیشتر است.
- نرخ بیکاری زنان و مردان در تابستان ۱۴۰۰ به ترتیب ۱۷.۷ درصد و ۸.۱ درصد بوده که این ارقام در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته برای زنان با افزایش ۱.۲ واحد درصدی و برای مردان بدون تغییر بوده است.
- همانطور که ملاحظه می‌شود در تابستان ۱۴۰۰ نرخ بیکاری زنان به مراتب بالاتر از مردان و دارای اختلاف حدود ۹.۶ واحد درصدی است.

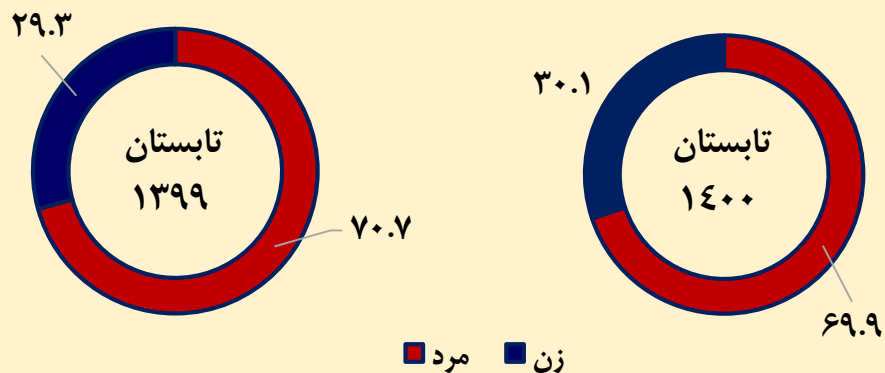
تعداد بیکاران

نمودار ۴. تعداد بیکاران به تفکیک زن و مرد (میلیون نفر)

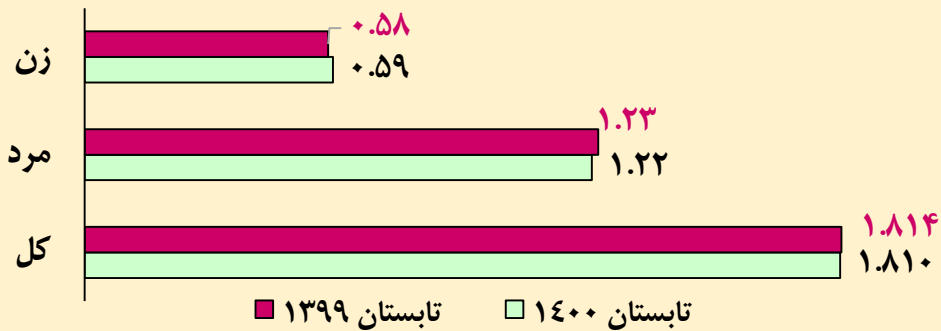
نمودار ۵. سهم زنان و مردان از کل بیکاران طی تابستان ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (درصد)

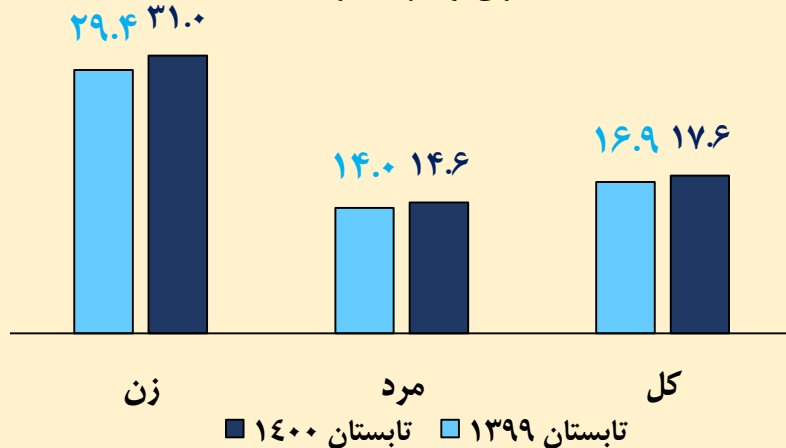
- مطابق نمودار ۴، جمعیت بیکار در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۲.۵ میلیون نفر بوده که این رقم نسبت به تابستان ۱۳۹۹، افزایش ۰.۸ درصدی را داشته است.
- جمعیت زنان بیکار در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۹ حدود ۲۶ هزار نفر (۳.۶ درصد) افزایش یافته و به حدود ۷۵۱ هزار نفر رسیده؛ در مقابل جمعیت مردان بیکار در تابستان ۱۴۰۰ با کاهش حدود ۷ هزار نفری (منفی ۰.۴ درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و به ۱.۷۴ میلیون نفر رسیده است.
- سهم زنان از کل جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۳۰.۱ درصد بوده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ افزایش ۰.۸ واحد درصدی را تجربه کرده و سهم مردان از ۷۰.۷ درصد در تابستان ۱۳۹۹ به ۶۹.۹ درصد (کاهش ۰.۸ واحد درصد) در تابستان ۱۴۰۰ رسیده است.

تعداد و نرخ بیکاری جوانان ۱۸ الی ۳۵ سال

نمودار ۶. تعداد بیکاران جوانان ۱۸ الی ۳۵ ساله به تفکیک زن و مرد (میلیون نفر)

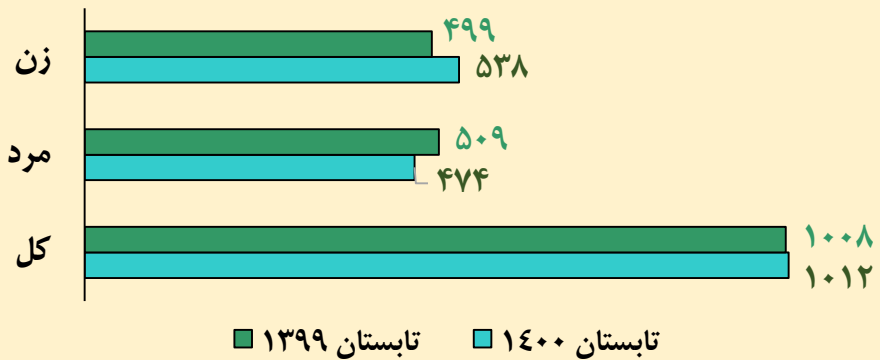
نمودار ۷. نرخ بیکاری جوانان ۱۸ الی ۳۵ ساله به تفکیک زن و مرد (درصد)

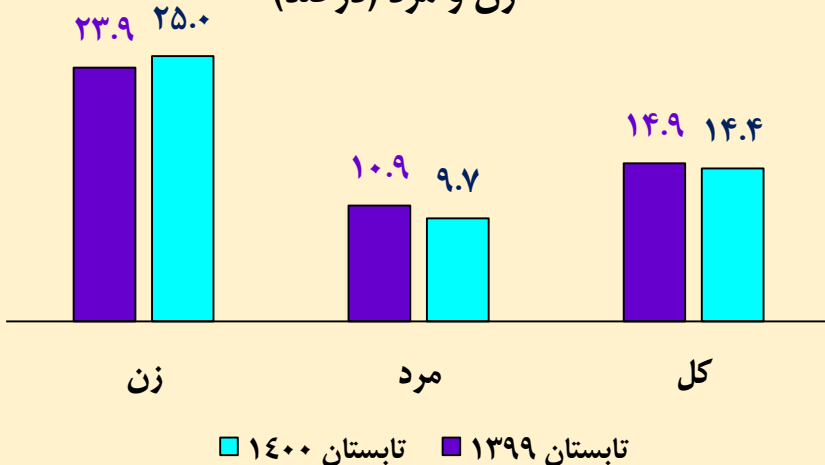
- در تابستان ۱۴۰۰، جمعیت جوانان بیکار ۱۸ الی ۳۵ سال حدود ۱.۸ میلیون نفر بوده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ حدود ۳.۶ هزار نفر (۰.۲ درصد) کاهش یافته است. از این میزان به ترتیب حدود ۶۷.۲ درصد و ۳۲.۸ درصد را مردان و زنان تشکیل داده‌اند.
- در تابستان ۱۴۰۰، جمعیت زنان بیکار گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله نسبت به تابستان ۱۳۹۹ حدود ۱۱.۶ هزار نفر افزایش و جمعیت مردان بیکار حدود ۱۵.۲ هزار نفر کاهش یافته است.
- نرخ بیکاری جوانان ۱۸ الی ۳۵ سال در تابستان ۱۴۰۰، ۱۷.۶ درصد بوده که نسبت به تابستان ۱۳۹۹، ۰.۸ واحد درصد افزایش یافته است.
- در تابستان ۱۴۰۰، نرخ بیکاری زنان و مردان در این گروه سنی در مقایسه با نرخ بیکاری کل جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر بالاتر بوده است.
- نرخ بیکاری زنان و مردان در گروه جوانان ۱۸-۳۵ ساله در تابستان ۱۴۰۰ به ترتیب ۱۴.۶ درصد و ۳۱ درصد است که نسبت به تابستان ۱۳۹۹ به ترتیب ۱.۶ واحد درصد و ۰.۶ واحد درصد افزایش یافته است.
- در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۷۲.۵ درصد بیکاران کشور متعلق به گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله بوده و از این میزان ۷۰ درصد را مردان تشکیل می‌دهند.

تعداد و نرخ بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی

نمودار ۸. تعداد بیکاران فارغ التحصیل دانشگاهی به تفکیک زن و مرد (هزار نفر)

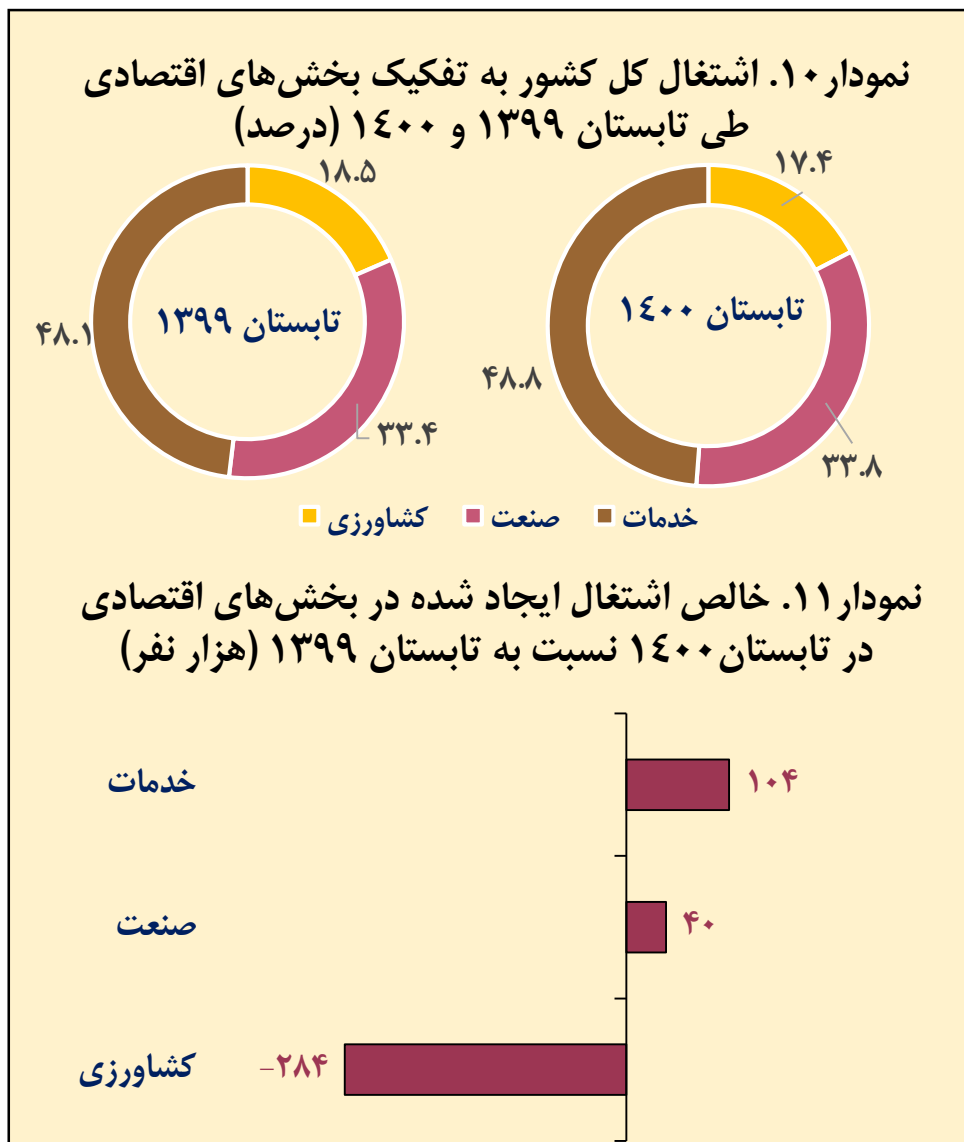

نمودار ۹. نرخ بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی به تفکیک زن و مرد (درصد)

- حدود ۱ میلیون نفر از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیلان آموزش عالی در تابستان ۱۴۰۰ بیکار هستند که این رقم در مقایسه با تابستان ۱۳۹۹ با افزایش ۰.۴ درصدی مواجه شده است.
- نرخ بیکاری زنان در میان فارغ التحصیلان آموزش عالی ۱۵ ساله و بیشتر در تابستان ۱۴۰۰ به ۲۵ درصد رسیده که نسبت به نرخ مدت مشابه سال قبل ۱.۱ واحد درصد افزایش داشته است. نرخ بیکاری مردان نیز با کاهش ۰.۵ واحد درصدی مواجه شده است.
- در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به تابستان ۱۳۹۹ تعداد زنان بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی ۱۵ ساله و بیشتر حدود ۳۹ هزار نفر بیشتر شده که این عدد برای مردان حدود منفی ۳۵ هزار نفر بوده است.
- حدود ۴۱ درصد از بیکاران کل کشور در گروه فارغ التحصیلان آموزش عالی ۱۵ ساله و بیشتر طبقه بندی شده اند که ۴۷ درصد از آنها را مردان و ۵۳ درصد از آنها را نیز زنان تشکیل می دهند.

ترکیب اشتغال بر حسب بخش‌های اقتصادی

- مطابق نمودار ۱۰ مشاهده می‌شود، در تابستان ۱۴۰۰ بخش خدمات با سهم ۴۸.۸ درصدی بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده و بخش صنعت و بخش کشاورزی به ترتیب ۳۳.۸ درصد و ۱۷.۴ درصد از شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر را از آن خود کرده‌اند. همچنین در تابستان ۱۴۰۰ در مقایسه با تابستان ۱۳۹۹، به سهم شاغلان بخش خدمات و صنعت افزوده شده (به ترتیب افزایش ۰.۷ واحد درصدی و افزایش ۰.۴ واحد درصدی) و در مقابل سهم شاغلان بخش کشاورزی (۱.۱ واحد درصد) کاهش یافته است.

- در تابستان ۱۴۰۰ خالص اشتغال ایجاد شده نسبت به تابستان ۱۳۹۹، منفی ۱۴۰ هزار نفر بوده است. خالص اشتغال ایجاد شده طی مدت مذکور برای بخش خدمات و صنعت مثبت و به ترتیب ۱۰۴ هزار نفر و ۴۰ هزار نفر و برای بخش کشاورزی منفی ۲۸۴ هزار نفر بوده است.

جدول ۱ نرخ مشارکت، بیکاری و نسبت اشتغال (شاغلان به جمعیت فعال) را در استان تهران در تابستان ۱۴۰۰ نسبت به تابستان ۱۳۹۹ نشان می‌دهد:

- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران در تابستان ۱۴۰۰ به ۴۱.۵ درصد رسیده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل افزایش ۲ واحد درصدی داشته و این نشان‌دهنده افزایش جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر در استان تهران در تابستان ۱۴۰۰ است. شایان ذکر است نرخ مشارکت استان تهران از نرخ مشارکت کل کشور در تابستان ۱۴۰۰ حدود ۰.۴ واحد درصد بیشتر است.
- در تابستان ۱۴۰۰ نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران به ۸.۹ درصد رسیده که این نرخ نسبت به تابستان ۱۳۹۹ افزایش ۲.۵ واحد درصدی داشته است. مقایسه این نرخ با نرخ بیکاری کل کشور نشان می‌دهد نرخ بیکاری استان تهران نسبت به کل کشور حدود ۰.۷ واحد درصد کمتر است.
- در تابستان ۱۴۰۰ به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۳۷.۲ درصد از جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران و کل کشور مشغول بکار بوده‌اند (نسبت اشتغال). این نسبت در مقایسه با تابستان ۱۳۹۹ با افزایش ۰.۹ واحد درصدی و کاهش ۰.۶ واحد درصدی مواجه شده است.

جدول ۱. مقایسه مشارکت اقتصادی، بیکاری و اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کل کشور و استان تهران (درصد)

نسبت اشتغال		نرخ بیکاری		نرخ مشارکت اقتصادی		شرح
تهران	کل کشور	تهران	کل کشور	تهران	کل کشور	
۳۷,۹	۳۷,۲	۸,۹	۹,۶	۴۱,۵	۴۱,۱	تابستان ۱۴۰۰
۳۷	۳۷,۸	۶,۴	۹,۵	۳۹,۵	۴۱,۸	تابستان ۱۳۹۹